

Erjavec, F., 1879: Iz potne torbe. Letopis Matice slovenske za leto 1879.

Herbarij LJM. Prirodoslovni muzej Slovenije.

Herbarij LJU. Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Inventar najpomembnejše naravne dediščine Slovenije, 2. del: osrednja Slovenija. Glavna urednika **Peter Skoberne** in **Stane Peterlin**. Zavod Republike Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine, 1991.

Jalen, J., 1954: Samotna narcisa. Koledar družbe sv. Mohorja za navadno leto 1955.

Jordan, B., 1945: Planine v Karavankah. Geografski vestnik. 17.

Klinar, S., 1991: Sto slovenskih vrhov. Prešernova družba v Ljubljani.

Krulc, I., 1896: Na Golico! Planinski vestnik. 2.

Kugy, J., 1968: Iz življenja gornika. Založba Obzorja Maribor. **Matičecov, M.**, 1979: Bedenice. Zbornik Inštituta za slovensko narodopisje. 5-6. SAZU.

Naso, Publij Ovidij, 1977: Metamorfoze. Izbral in poslovenil, spremno besedo in opombo napisal **Kajetan Gantar**.

Plemel, V., 1862: Beiträge zur Flora Krain's. Drittes Jahressheft des Vereines des krainischen Landes-Museums.

Pleteršnik, M., 1894: Slovensko-nemški slovar.

Savinšek, S., 1928: Izpod Golice. Povest z gorenjskih planin.

Tuma, H., 1924: Vocabolario botanico latino-sloveno. Studi Goriziani. 2.

Voss, W., 1890: Naturhistorisches aus den Karawanken. Mittheilungen des Musealvereines für Krain. 3.

Wraber, T., 1989: Rastline od Krasa do morja. Zbirka Sprehodi v naravo.

Zois, J., 1793: Slavische Sammlung. 6. NUK, Ms 368.

ZDAJ VEMO, ZAKAJ JE NA GOLICI TOLIKO NARCIS

NASPROTI TRIGLAVA IN POD NJIM

LEON VRHOVŠEK

V planinskem društvu smo se odločili, da zopet organiziramo avtobusni izlet na Golico, v ta gorski raj, bogat s cvetjem, po čemer Golica tudi najbolj slovi. Že sredi aprila smo začeli intenzivno misliti na Golico in iskati najugodnejšega prevoznika, vendar nam je bilo kljub temu v zadnjih dneh pred odločilno tretjo soboto v maju še pošteno vroče, saj je bil odziv precej večji, kot smo pričakovali. Kar kmalu smo ugotovili, da en avtobus ne bo dovolj in tudi pri dveh je še teklo preko. Tako smo se nazadnje odločili za tri avtobuse in s tem potokli vse rekorde v številu udeležencev, ki jih je framsko društvo kdaj imelo na kakšnem izletu.

Bilo je lepo sobotno jutro, ko smo se zbrali in se odpravili na drugi konec Slovenije, na Gorenjsko. Vsi smo se veselili lepega sončnega dneva in obiska gore, ki v času cvetenja narcis privabi množice ljudi. Vmes se seveda ustavimo še na Trojanah, kjer se okrepcamo s svežimi krofi, ki jih tam nikdar ne manjka, pa tudi kakšno šilce domačega se je našlo za razkužitev ust.

Po dobrih dveh urah vožnje smo končno prispeli na Planino pod Golico. Ko pa smo prišli tja, smo kar hitro ugotovili, da nismo edini, ki smo prišli občudovat čudovite narcise; teh je bilo na Planini cele travnike.

Ob tem sem se spomnil manj znane narodne pesmi o Golici:

Zdaj naposled vemo, zakaj je pod Golico vse belo

Foto: Jože Mihelič

GOLICA

*Pred mnogimi sto in nekoliko leti
mogočni naš Stvarnik je hotel imeti
natančne podatke vseh svojih stvari
in zvedeti grehe vseh svojih ljudi.*

*Na svet, ki takrat je prav grešno izgledal,
poslal komisijo in ji zapovedal,
naj točno popiše vse, kar se godi
in grešnikom grehe takoj odpusti.*

*Ves svet komisija je ta prehodila,
napake nikjer ni nobene odkrila,
le tam pod Golico, kjer danes je raj,
zgodil se je čudež; povem vam, zakaj.*

*Ob poti na trav'ci zeleni sedela
je deklica mlada in bridko ihtela.
Sočutno jo vpraša svet' Peter tedaj,
čemu da se joče, pove naj, zakaj.*

*Iskala sem rož, pa jih nisem dobila,
da spleta bi venček, ki sem ga 'zgubila.
Sočutno se Peter tedaj nasmeji,
naravi brez rož tako govori:*

*Kol'kor se venčkov je tukaj 'zgubilo,
tol'ko narcis na tem kraju bo vzkllilo,
naj vsaka narcisa pomeni svoj greh,
ki zgodil se tukaj, na tehle je tleh.*

*Za glavo prijel se je mož komisije,
ker čudež največje je bil dimenzije:
kjerkoli je hodil in tam, kjer je bil,
cvetoče ostanke devic je dobil.*

*Še danes gor hodijo mlade device
pod firmo turizma nabirat cvetice,
tam trgajo, pulijo lepi ta svet,
da njihovih grehov ne 'zvedel bi svet.*

KRST NA VRHU GORE

Te pesmi drugim udeležencem raje nisem povedal, saj je bilo med njimi precej predstavnic nežnejšega spola in nisem hotel, da bi preveč zardevale, saj so se okoliški travniki kar belili od množice narcis.

In tako smo se z drugimi planinci in izletniki podali proti koči pod Golico. Sonce je neusmiljeno pripekalo, pa tudi sapice, ki so občasno zapihale, so bile prereditve in preslabotne, da bi kaj pomagale. Kljub vročini smo v slabih dveh urah prispeli do kočice pod Golico, kjer nas je že čakalo hladno pivo. V koči je bila precej velika gneča, zato smo posedli kar zunaj, kjer je bilo še prijetnejše. Po krajšem počitku in malici pa smo se podali proti vrhu Golice, od katerega nas je ločilo dobre pol ure hoda. Ko smo prišli na greben, se je na avstrijski strani, ki je bolj strma, zadrževal še sneg in nam nudil prijetno osvežitev, pa tudi majhno prijateljsko kepanje.

In potem vrh Golice, kjer je sledil najprijetnejši del izleta, vsaj zame. Govorim o planinskem krstu, nepogrešljivem običaju planincev: morajo ga opraviti vsi, ki se prvič povzpnejo na kakšen vrh. Trije udarci s prusikom po zadnji plati in prijateljski stisk roke ter čestitka za opravljen vzpon - in krst je bil opravljen.

Potem pa sledi uživanje v čudovitem razgledu tja proti Stolu, Julijcem s še zasneženim očakom Triglavom na čelu in Bohinjskimi gorami v ozadju, pa tja do Babe in Kepe, kjer se končujejo Karavanke. Tudi Dravska dolina tja proti Celovcu in Vrbskemu jezeru se je kazala v vsej svoji lepoti. Čas je hitro mineval in kar neradi smo se začeli vračati proti koči. Kar naenkrat so od nekeod priletela jadralna letala in se podila le nekaj metrov nad grebenom, svobodno kot ptice na nebu. Ker sem tudi sam včasih jadrjal z jadralnim letalom, me je v mislih kar zaneslo tja gor pod oblake. Otroški klici so me zopet pre-

budili v realnost in pogled na uro je označil čas za vrnitev; počasi smo se začeli vračati proti avtobusom.

VELIKAN »V ŽIVO«

S tem pa našega izleta še ni bilo konec. Posedli smo v avtobuse in se odpeljali še v dolino Vrat pod Triglav. Vmes smo se ustavili pri slapu Peričnik. Povzpeli smo se tudi do zgornjega slapa, ki je precej manjši, zato pa je pogled z vrha v globino, kamor se zliva, zelo impresiven. Zanimiva je bila tudi hoja za slapom, kjer je s skal kar pošteno kapljalo, pršilo je pa tako ali tako vsepovsod. Nazadnje sem se povzpел še do kraja, kjer se Peričnik zliva na tla in bil v nekaj trenutkih moker do kože.

Naša zadnja postaja potepanja po Gorenjski je bil Aljažev dom v Vratih, od koder smo nato odšli še do spomenika padlim planincem, kjer smo občudovali mogočno Severno triglavsko steno. Med nami je bilo tudi nekaj takih, ki so prvič videli Triglav »v živo« in ker je bilo jasno vreme, se je Triglav ponujal v vsej svoji veličastnosti, tako da je bilo njihovo navdušenje še večje.

To je bil lep zaključek našega izleta, ki ni bil samo vzpon na Golico in občudovanje narcis, ampak smo si ogledali tudi to, kam nas bo morala v prihodnje vodila pot - ali pa smo samo občudovali ta čudoviti planinski raj. Bili smo prijetno utrujeni, ko smo se z avtobusom vračali proti domu, vendar zadovoljni, da smo preživeli lep sončen in topel dan med našimi čudovitimi gorami v družbi prijateljev.

Oskrbniki koč na seminarju

Planinska zveza Slovenije je v sodelovanju z Zavodom za tehnično izobraževanje iz Ljubljane organizirala izobraževalni seminar za oskrbnike planinskih postojank. Seminar, ki naj bi v prihodnje postal redna oblika izobraževanja oskrbnikov, je bil dvakrat ob koncu tedna, in sicer od letošnjega 2. do 4. in od 16. do 18. aprila, obakrat pa je gostoljubje nudilo PD Dol pri Hrastniku v svojem Domu na Gorah. Seminarja se je udeležilo 31 oskrbnikov planinskih postojank in gospodarjev iz 14 planinskih društev. Udeleženci so bili večinoma iz planinskih postojank prve in druge kategorije iz Julijskih ter Karniških in Savinjskih Alp, in sicer iz planinskih društev, ki tudi sicer dobro sodelujejo z Gospodarsko komisijo PZS.

V prvem delu seminarja so se udeleženci seznanili z geografijo našega sredogorja in visokogorja, z značilnostmi vremena in gorskem svetu, komunikacijami (se pravi radijskimi zvezami in njihovo uporabo) ter z osnovami prve pomoči in opremo za nudenje prve pomoči

pri najpogostejših poškodbah v gorah. V drugem delu so poslušali predavanja o organiziranosti planinstva v Sloveniji (tudi primerjalno z drugimi državami), o možnostih dodatne ponudbe v planinskih postojankah, o opremljenosti, usmeritvah glede oskrbe z energijo, ravnanju z odpadki, uvajanju alternativnih virov energije, o poslovanju in oskrbi planinskih postojank ter ponudbi gostom, kar zadeva hrano in postrežbo.

Edina pripomba je bila na predavanje o prvi pomoči, ki je bilo menda preveč strokovno in premalo praktično, v pogovoru pa so udeleženci seminarja hoteli vedeti podrobnosti o popustih v planinskih kočah, spalnih rjuhah, ki naj bi jih planinci nosili s seboj, vstopu psov v planinske kočice in drugih čisto praktičnih vprašanjih.

Soglasno mnenje udeležencev je bilo, da morajo srečanja oskrbnikov postati tradicionalna, najprimernejši čas pa bi bil po končani sezoni, na primer novembra. Na njih bi ocenili iztekajočo se sezono, izmenjali izkušnje glede dela v postojankah in se pogovorili tudi glede razmerij med planinskimi društvi in oskrbniki.